

Monumentenwet 1988

Veld	Invulling	Toelichting
ID:	17	
Titel:	Monumentenwet 1988	
Type:	Wet- en regelgeving	
Dekking:	Nationaal	
Officiële naam:	Wet van 23 december 1988, tot vervanging van de Monumentenwet	
Verwijzing:	Tekst van de Wet	
Begin-/eindjaar:	Datum aanname: 23/12/1988 Datum inwerkingtreding: 01/01/1989	Onderstaande informatie heeft betrekking op de tekst geldend op: 01/11/2015. Naar verwachting zal de Monumentenwet 1988 op 1 januari 2016 gedeeltelijk vervangen worden door de Erfgoedwet. Deze wet zal zowel op roerend als onroerend erfgoed betrekking hebben en wordt een integraal onderdeel van de Omgevingswet. Het wetsvoorstel voor de Erfgoedwet is op 16 juni 2015 aangenomen door de Tweede Kamer en dezelfde dag ingediend bij de Eerste Kamer.
Verantwoordelijke minister:	Minister van OC&W	
Status:	Vigerend	
Toepassingsgebied:	Territoriale zee, aansluitende zone	De Monumentenwet is van toepassing op het grondgebied, inclusief de territoriale zee. Artikelen 45 tot en met 47 (bepalingen betreffende de opgravingsvergunning) en artikelen 53 en 54 (bepalingen betreffende meldingsplichten) zijn tevens van toepassing in de aansluitende zone. Het Mijnbouwbesluit bepaalt dat indien bij mijnbouwactiviteiten op het continentaal plat een monument dan wel een vermoedelijk monument in de zin van de Monumentenwet 1988 wordt gevonden, de artikelen 53, 56, 58 lid 1 en 59 van de Monumentenwet van overeenkomstige toepassing zijn. De Ontgrondingenwet bepaalt dat aan een vergunning tot ontgrondingen voorschriften kunnen worden verbonden die de vergunninghouder verplichten: technische maatregelen te treffen waardoor monumenten in de bodem kunnen worden behouden; opgravingen te doen als bedoeld de Monumentenwet 1988; en de ontgroning te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg
Kruisverwijzing:	<ul style="list-style-type: none"> • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht • Omgevingswet • Mijnbouwbesluit 	

Veld	Invulling	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Verdrag van Valletta (Verdrag van Malta)</i> 	
Uitvoerende wetgeving:		
Trefwoorden:	Archeologie, wetenschappelijk onderzoek	

Essentie:

De Monumentenwet 1988 regelt de bescherming van monumenten en opgravingen. Onder de Wet wordt onder monumenten verstaan:

1. vervaardigde zaken welke van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarde;
2. terreinen welke van algemeen belang zijn wegens daar aanwezige zaken als bedoeld onder 1.

Onder het doen van opgravingen verstaat de Wet het verrichten van werkzaamheden met als doel het opsporen of onderzoeken van monumenten, waardoor verstoring van de bodem optreedt (artikel 1).

De Monumentenwet is van toepassing op het grondgebied, inclusief de territoriale zee. Artikelen 45 tot en met 47 (bepalingen betreffende de opgravingsvergunning) en artikelen 53 en 54 (bepalingen betreffende meldingsplichten) zijn tevens van toepassing in de aansluitende zone. Het Mijnbouwbesluit bepaalt daarnaast dat indien bij mijnbouwactiviteiten op het continentaal plat een monument dan wel een vermoedelijk monument in de zin van de Monumentenwet 1988 wordt gevonden, de artikelen 53, 56, 58 lid 1 en 59 van de Monumentenwet van overeenkomstige toepassing zijn (artikel 8).

Hoofdstuk II van de Monumentenwet heeft betrekking op beschermde monumenten. Paragraaf 1 van Hoofdstuk II geeft de procedure voor de aanwijzing van beschermde monumenten. De Minister van OC&W kan onroerende monumenten aanwijzen als beschermd monument en houdt een register bij van door hem aangewezen monumenten. Bij deze procedure wordt een onderscheid gemaakt tussen monumenten die gelegen zijn binnen het grondgebied van enige gemeente en monumenten waarvoor dit niet het geval is. In het eerste geval is de gemeente betrokken bij de aanvraag. Monumenten die niet binnen het grondgebied van een gemeente gelegen zijn worden opgenomen in een landelijk register en niet in een register dat de Minister van OC&W bijhoudt voor elke gemeente. Deze bepalingen zijn van belang voor het gedeelte van de territoriale zee voorbij de 1 kilometer zone dat geen deel uitmaakt van enige gemeente. Paragraaf 2 van hoofdstuk II handelt over aanvragen voor vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering van een beschermd monument. Artikel 11 bevat een algemeen verbod om:

- 1) een beschermd monument te beschadigen of te vernielen.
- 2) het zonder of in afwijking van een vergunning:
 - a) een beschermd archeologisch monument te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
 - b) een beschermd archeologisch monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze, waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

De Minister van OC&W beslist op een aanvraag om vergunning (artikel 14) en kan aan een vergunning voorschriften verbinden in het belang van de archeologische monumentenzorg (artikel 19). Paragraaf 3 van hoofdstuk II handelt over verzoeken tot schadevergoeding in verband met de beslissing op de vergunningaanvraag. De Minister van OC&W is verantwoordelijk voor de beslissing ten aanzien van dergelijke verzoeken. Hoofdstuk III van de Wet bepaalt dat de Minister van OC&W subsidie kan verstrekken ten behoeve van de instandhouding van beschermde monumenten.

Hoofdstuk V van de Wet heeft betrekking op archeologische monumentenzorg en bevat onder andere bepalingen ten aanzien van de opgravingsvergunning en meldingsplichten. De Wet verbiedt het doen van opgravingen zonder vergunning van de Minister van OC&W (artikel 45). Roerende monumenten die zijn gevonden bij het doen van opgravingen en waarop niemand zijn recht van eigendom kan bewijzen, zijn eigendom van de Staat, indien die monumenten buiten het grondgebied van enige gemeente zijn gevonden (artikel 50). De Wet bevat een meldingsplicht voor degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (artikel 53), dan wel waarnemingen doet, waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat die waarnemingen van belang zijn voor de archeologische monumentenzorg (artikel 54). Dit moet worden gemeld bij de Minister van OC&W.

Naar verwachting zal de Monumentenwet 1988 op 1 januari 2016 vervangen worden door de Erfgoedwet. Deze wet zal zowel op roerend als onroerend erfgoed betrekking hebben en wordt een integraal onderdeel van de Omgevingswet. Het wetsvoorstel voor de Erfgoedwet is 16 juni 2015 aangenomen door de Tweede Kamer en dezelfde dag ingediend bij de Eerste Kamer.